

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie/Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	SEMILOGIE –TEORII ALE SEMNULUI ȘI INTERPRETĂRII						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector dr. Codruța Hainic						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector dr. Codruța Hainic						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					28
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		70 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		56 fiz./154 conv.			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Activitatea de seminar este obligatorie (prezentare de text, intervenții) în proporție de minimum 50%.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C2.1 Definirea regulilor generale (analiză, sinteză) și specifice ale metodei filosofice (problematizare, reflecție, interpretare) • C2.2 Examinarea analitică și sintetică a unor texte/teorii filosofice, pe baza terminologiei specifice • C3.1 Recunoașterea și definirea tehnicilor și strategiilor/tipologiilor raționamentului și argumentării filosofice • C5.1 Identificarea și utilizarea adecvată a tehnicilor de expresie/ comunicare și de redactare de texte (comentariu, eseu academic)
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații - problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul reprezintă o introducere în problemele teoriei semnelor și a interpretării, a semiologiei/semioticii și hermeneuticii, urmărind tendințele existente. O parte a cursului este dedicată problematicii actuale a conflictului între semiologiile structuraliste și post-structuraliste și hermeneutica heideggeriano-gadameriană. De la punerea în relație a semiologiei și hermeneuticii se poate obține o mai bună înțelegere a lumii din perspectiva raționalității semnificante și a omului ca ființă definită de limbaj, a cărui activitate esențială este de a face și a interpreta semne.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Semiologie/semiotică: un obiect propriu • Sursele lingvistice ale semiologiilor structuraliste • Consecințe filosofice ale principiului arbitrarității semnului lingvistic • Arbitraritate vs. motivare • Tipologia și funcțiile semnelor • Semnul și sistemele semnificante • Comunicarea și semnificația • Etapele hermeneuticii

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1. Semiologie/semiotică: obiectul de cercetare și noțiunile de bază Obiective: 1. Definirea semiologiei/semioticii ca disciplină independentă de cercetare. 2. Înțelegerea diferențelor terminologice. Cuvinte cheie: semiotică, semiologie, semn, semnificare.	Prelegerea, dialogul	
Curs 2. Definirea semnului: Ferdinand de Saussure Obiective:	Prelegerea, dialogul	

<p>1. Analizarea relației dintre cuvânt și obiect: definirea semnului lingvistic.</p> <p>2. Definirea limbii ca sistem de semne.</p> <p>Cuvinte cheie: semn, semnat, semnificant, limbă, vorbire.</p>		
<p>Curs 3. Consecințe filosofice ale principiului arbitrarității semnului lingvistic.</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Analizarea relației semn – realitate.</p> <p>2. Conceputa limbii ca sistem de modelare.</p> <p>Cuvinte cheie: motivat, imotivat, arbitraritate.</p>	Prelegerea, dialogul	
<p>Curs 4. Definirea semnului: Charles S. Peirce</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Abordarea cunoașterii dintr-o perspectivă semiotică.</p> <p>2. Analizarea noului set de categorii propus de Peirce: primitate, secunditate, terțitate.</p> <p>Cuvinte cheie: semioză, reprezentamen, obiect, interpretant.</p>	Prelegerea, dialogul	
<p>Curs 5. Tipuri de semne: iconi, indici, simboluri, nume.</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Descrierea și exemplificarea principalelor tipuri de semne.</p> <p>2. Diferențierea semnelor convenționale de cele naturale.</p> <p>Cuvinte cheie: index, icon, simbol, nume, simptom, semnal.</p>	Prelegerea, dialogul	
<p>Curs 6. Semioză, reprezentare și interpretare</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Conștientizarea diferențelor dintre acțiunea de producere și înțelegere a semnelor și activitatea generatoare de cunoaștere.</p> <p>2. Analizarea diferențelor dintre reprezentare și interpretare.</p> <p>Cuvinte cheie: semioză, reprezentare, interpretare.</p>	Prelegerea, dialogul	
<p>Curs 7. Proprietăți structurale ale semnelor</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Analizarea modului în care pot fi recunoscute semnele.</p> <p>2. Cunoașterea proprietăților paradigmatică și sintagmatică a semnelor.</p> <p>Cuvinte cheie: denotație, conotație, proprietate paradigmatică, proprietate sintagmatică.</p>	Prelegerea, dialogul	
<p>Curs 8. Sisteme semnificante: coduri și tipuri de coduri</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Înțelegerea noțiunii de cod și a modului său de funcționare.</p> <p>2. Împărțirea codurilor pe categorii.</p> <p>Cuvinte cheie: cod, semnificație, sistem.</p>	Prelegerea, dialogul	
<p>Curs 9. Interacțiuni: modele ale comunicării</p> <p>Obiective:</p> <p>1. Analizarea schemei generale a comunicării.</p> <p>2. Propunerea de alternative pentru schema clasică a comunicării.</p>	Prelegerea, dialogul	

Cuvinte cheie: emițător, mesaj, cod, canal, receptor, context, conținut.		
Curs 10. Cele șase funcții ale comunicării Obiective: 1. Desemnarea celor șase funcții ale comunicării propuse de Roman Jakobson. 2. Criticarea schemei propuse. Cuvinte cheie: funcția expresivă, conativă, referențială, fatică, metasemiotică, poetică.	Prelegerea, dialogul	
Curs 11. Comunicare și semnificație: perspective ale semioticii asupra comunicării Obiective: 1. Analizarea relației dintre semnificație și comunicare. 2. Atribuirea unei semnificații precise în procesul comunicării. Cuvinte cheie: semnificație potențială, semnificație actuală, comunicare.	Prelegerea, dialogul	
Curs 12 - 13. Problematika limbii din perspectiva hermeneuticii Obiective: 1. Înțelegerea sensului actual al conceptului de hermeneutică. 2. Cunoașterea principalelor etape ale hermeneuticii. Cuvinte cheie: etapa gramatical-retorică, etapa psihologic-istorică, etapa filosofică.	Prelegerea, dialogul	
Curs 14. Interpretare și înțelegere – cercul hermeneutic Obiective: 1. Cunoașterea regulilor, principiilor și conceptelor de bază ale hermeneuticii. 2. Înțelegerea conceptului de cerc hermeneutic. Cuvinte cheie: explicitare, interpretare, comprehensiune, cerc hermeneutic.	Prelegerea, dialogul	
<p>Bibliografie</p> <p>I. Semiologie – Semiotică:</p> <ol style="list-style-type: none"> Barthes, Roland (1986), <i>Elements of Semiology</i>, New York, Hill and Wang, (translated from the French <i>Éléments de sémiologie</i>, Editions du Seuil, Paris, 1964, by Anette Lavars and Colin Smith). Codoban, A. (1984), <i>Structura semiologică a structuralismului. Critica unei semiologii pure și practice</i>, Cluj Napoca, Ed. "Dacia" Deely, John (2005), <i>Basics of Semiotics</i>, Tartu, Tartu University Press. Ducrot, Oswald, Jean-Marie Schaeffer (1996), <i>Noul dicționar al științelor limbajului</i>, București, Editura Babel. Eco, Umberto (1982), <i>Tratat de semiotică generală</i>, București, Editura științifică și enciclopedică. Eco, U. (1990), <i>Le Signe: histoire et analyse d'un concept</i>, Bruxelles, Labor Esquenazi, Jean-Pierre (1997), <i>Peirce et (la fin de) l'image</i>, MEI (Médiation et Information) 6, Paris, L'Harmattan Floch, Jean-Marie (2003), <i>Sémiotique, Marketing et Communication. Sous les signes, les stratégies</i>, Paris, Presses Universitaires de France Flusser, Vilém (2003), <i>Pentru o filosofie a fotografiei. Texte despre fotografie</i>, Cluj-Napoca, Idea Design & Print (trad. rom. Aurel Codoban) Foucault, Michel (1967), <i>Les mots et les choses : une archeologie des sciences humaines</i>, Paris, Gallimard Greimas, Algirdas, Julien (1975), <i>Despre sens</i>, București, Editura Univers Hainic, Codruța "Between Semiotics and Pragmatics: Speaker-Meaning and Communicative Acts" în <i>Journal for Communication and Culture</i>, vol. 5, no. 1(winter 2016), pp. 38-50. 		

13. Hainic, Codruța "Structuralism and Semiotics in the Reperzentational or Linear Approach to Communication," în *Studia UBB Philosophia*, Vol. 58 (2013), no. 2, pp. 105-123.
14. Jakobson, Roman (1963), *Essais de linguistique générale*, Paris, Les Éditions de Minuit
15. Joly, Martine (2008), *L'image et les signes. Approche sémiologique de l'image fixe*, Paris, Armand Colin
16. Lardellier, Pascal et Boutaud Jean-Jaques (2003), *Sémio-anthropologie du sensible*, Bruxelles, Degrés, 113
17. van Leeuwen, *Introducing Social Semiotics*, Routledge, London and New York, 2005
18. Lévi-Strauss, Claude (1978), *Antropologia structurală*, București, Editura Politică, trad. rom. I. Pecher
19. de Mauro, Tullio (1978), *Introducere în semantică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
20. Mounin, Georges (1970), *Introduction à la sémiologie*, Paris, Minuit
21. Charles S. Peirce (1990), *Semnificație și acțiune*, București, Humanitas.
22. Saussure, F. de (1998), *Curs de lingvistică generală*, Iași, Polirom.
23. Sebeok, Tomas A. (Editor), (1994), *Advances in Visual Semiotics*, La Hague, Mouton de Gruyter.
24. Sfez, Lucien (1992), *Critique de la communication*, Paris, Éditions du Seuil
25. Todorov, Tvetan (1983), *Teorii ale simbolului*, București, Ed. "Univers".
26. Wunenburger, Jean-Jaques (1997), *Philosophie des images*, Thémis, Paris, Presses Universitaires de France

II. Hermeneutică

1. Dilthey, W. (2002), *Esența filosofiei*, București, Ed. Humanitas
2. Forget, Philippe (1984), *Text und Interpretation*, Deutsch - Französische Debatte mit Beiträgen von J. Derrida, Ph. Forget, M. Frank, H.-G. Gadamer, J. Greisch und F. Laruelle, Wilhelm Fink Verlag, München.
3. Frank, Manfred (1985), *Das individuelle Allgemeine. Textstrukturierung und Textinterpretation nach Schleiermacher*, Frankfurt am Main, Suhrkamp.
4. Heidegger, M. (2003), *Ființă și timp*, București, Ed. Humanitas
5. Heidegger, M. (2008), *Ontologie. Hermeneutica facticității*, București, Ed. Humanitas.
6. Hufnagel, Erwin (1981), *Introducere în hermeneutică*, București, Ed. "Univers".
7. Gadamer, H-G. (2001), *Adevăr și metodă*, București, Ed. Teora.
8. Humboldt, Wilhelm von. *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*. București, Humanitas, 2008.
9. Greisch, Jean (1985), *L'Âge herméneutique de la raison*, Paris, Ed. du Cerf.
10. Grondin, Jean (1983), *L'universalité de l'herméneutique*, Paris, Presses Universitaires de France.
11. Polt, Richard (1999), *Heidegger. An Introduction*, Ithaca, New York, Cornell University Press
12. Ricoeur, Paul (1981), *Metafora vie*, București, Ed. "Univers".
13. Ricoeur, Paul (1998), *Despre interpretare. Eseu asupra lui Freud*, București, Editura Trei
14. Ricoeur, Paul (1999), *Conflictul interpretărilor. Eseuri de hermeneutică*, Cluj, Ed. Echinox
15. Ricoeur, Paul (1999), *De la text la acțiune. Eseuri de hermeneutică II*, Cluj, Echinox.
16. Ricouer, Paul (2005), *Discours et communication*, Paris, Éditions de L'Herne
17. Riedel, Manfred (1989) *Comprehensiune sau explicare? Despre teoria și istoria științelor hermeneutice*, Cluj-Napoca, Ed. "Dacia".
18. Schleiermacher, F. D. E. (2001) *Hermeneutica*, Iași, Ed. Polirom.

III. Deconstrucție postmodernă

1. Barthes R. (1980), *Pentru o teorie a textului: antologie „Tel Quel” 1960-1971*, București, Univers.
2. Baudrillard, Jean (1968), *Le système des objets: la consommation des signes*, Paris, Denoel: Gonthier
3. Baudrillard, Jean (1972), *Pour une critique de l'économie politique du signe*, Paris. Galllilmard.
4. Baudrillard, Jean (1998), *The Consumer Society: Myths and Structures*, London, Sage Publications Ltd.
5. Eco, Umberto (2007), *Limitele interpretării*, Iași, Ed. Polirom.
6. Deleuze, Gilles (1995), *Diferență și repetiție*, București, Editura Babel.
7. Deleuze, Gilles (2003), *The Logic os Sense*, London, Continuum.
8. Deleuze, Gilles, Guattari, Félix (2008), *Capitalism și schizofrenie (I). Anti-Oedip*, Pitești, Paralela

- 45.
9. Derrida, Jacques (1967), *De la grammatologie*, Paris, Les Éditions De Minuit (trad. rom. Despre gramatologie, Ed. Tact, Cluj-Napoca, 2008).
10. Derrida, Jacques (1967), *L'écriture et la différence*, Paris, Éditions du Seuil (trad. rom. Scriitura și diferența, București, Ed. Univers, 1998).
11. Derrida, J. (2001), *(Ex)pozitii. Convorbiri cu Julia Kristeva, Jean-Louis Houdobine, Guy Scarpetta*, Cluj-Napoca, Idea Design & Print
12. Vattimo, Gianni, Pier Aldo Rovati (1998), *Gîndirea slabă*, Constanța, Ed. Pontica.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
<p>1. Ce este un semn? I – Ferdinand de Saussure și modelul diadic al semnului</p> <p>Ferdinand de Saussure, <i>Curs de lingvistică generală</i>, Partea întâi. Cap. 1 și 2, pp. 85-96</p> <p>Émile Benveniste, <i>Probleme de lingvistică generală</i>. Vol. 1, Cap. 4. „Natura semnului lingvistic”, pp. 49-54</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>2. Ce este un semn? II</p> <p>Ferdinand de Saussure, <i>Curs de lingvistică generală</i>, Partea a doua, Cap. 4, pp. 126-134</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>3. Ce este un semn? III - Charles S. Peirce și modelul triadic al semnului</p> <p>Charles S. Peirce, <i>Semnificație și acțiune</i>, Fragmente semiotice, pp. 268-304</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>4. Problematika limbii între lingvistică și semiologie</p> <p>Ferdinand de Saussure, <i>Curs de lingvistică generală</i>, “Introducere”. Cap. 2, 3 și 6, pp. 33-42 și pp. 48-54</p> <p>Roland Barthes, <i>Elements of Semiology</i>, Cap. I. „Language (langue) and Speech”, pp. 13-34</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>5. Problematika limbii în abordare hermeneutică I</p> <p>Wilhelm von Humboldt, <i>Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității</i>, pp. 88-95, ed. Humanitas, Bucuresti, 2008.</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>6. Problematika limbii în abordare hermeneutică II</p> <p>Hans-Georg Gadamer, <i>Adevăr și metodă</i>. Vol. I, Partea a treia. Cap. 3. a) Limba ca experiență mundană, pp. 327-335</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>7. Text și imagine</p> <p>Vilém Flusser, „Text și imagine” în <i>Pentru o filosofie a fotografiei</i>, pp. 69-86</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>8. Lectură semiologică</p> <p>Claude Lévi-Strauss, <i>Antropologia structurală</i>, Cap. XI. „Structura miturilor”, pp. 246-279</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>9. Text și discurs. Necesitatea interpretării</p> <p>Paul Ricoeur, „Funcția hermeneutică a distanțării” în <i>De la text la acțiune. Eseuri de hermeneutică II</i>, pp.</p>	Prezentare și analiză de text, dezbateri	

95-110 Paul Ricoeur, „Ce este un text?” în <i>De la text la acțiune. Eseuri de hermeneutică II</i> , pp. 127-147		
10. Interstițiu. Scurtă incursiune în istoria hermeneuticii Wilhelm Dilthey, „Geneza hermeneuticii” în Alexandru Boboc (Ed.), <i>Filosofie contemporană</i> , pp. 24-55	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
11. Interpretare și înțelegere. Cercul hermeneutic I F. D. E. Schleiermacher, <i>Hermeneutica</i> , Introducere, pp. 21-47 F. D. E. Schleiermacher, <i>Hermeneutica</i> , Partea întâi. “Interpretarea gramaticală”, pp. 49-55 F. D. E. Schleiermacher, <i>Hermeneutica</i> , Partea a doua. „Interpretarea psihologică”, pp. 111-118	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
12. Interpretare și înțelegere. Cercul hermeneutic II Hans-Georg Gadamer, <i>Adevăr și metodă</i> , Vol. I, Partea a doua. II. 1. a) Heidegger și dezvăluirea structurii de anticipare a înțelegerii, pp. 204-208 Hans-Georg Gadamer, „Despre cercul înțelegerii” în <i>Adevăr și metodă</i> , Vol. II, pp. 409-414	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
13. Etapa filosofică a hermeneuticii. M. Heidegger, <i>Ontologie. Hermeneutica facticității</i> , Introducere și Cap. 1 (Partea I). pp. 23-53	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
14. Seminar de evaluare	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
<p>Bibliografie</p> <p>Barthes, Roland (1986), <i>Elements of Semiology</i>, New York, Hill and Wang, (translated from the French <i>Éléments des sémiologie</i>, Editions du Seuil, Paris, 1964, by Anette Lavars and Colin Smith).</p> <p>Dilthey, Wilhelm, „Geneza hermeneuticii” în Alexandru Boboc (Ed.), <i>Filosofie contemporană</i>, pp. 24-55</p> <p>Eco, Umberto (1982), <i>Tratat de semiotică generală</i>, București, Editura științifică și enciclopedică.</p> <p>Flusser, Vilém (2003), <i>Pentru o filosofie a fotografiei. Texte despre fotografie</i>, Cluj-Napoca, Idea Design & Print</p> <p>Foucault, Michel (1967), <i>Les mots et les choses : une archeologie des sciences humaines</i>, Paris, Gallimard</p> <p>Gadamer, H-G. (2001), <i>Adevăr și metodă</i>, București, Ed. Teora.</p> <p>Grondin, Jean (1983), <i>L'universalité de l'herméneutique</i>, Paris, Presses Universitaires de France.</p> <p>Heidegger, M. (2008), <i>Ontologie. Hermeneutica facticității</i>, București, Ed. Humanitas.</p> <p>Humboldt, Wilhelm von. <i>Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității</i>. București, Humanitas, 2008.</p> <p>Lévi-Strauss, Claude (1978), <i>Antropologia structurală</i>, București, Editura Politică, trad. rom. I. Pecher</p> <p>Peirce, Charles S. (1990), <i>Semnificație și acțiune</i>, București, Humanitas.</p> <p>Ricoeur, Paul (1999), <i>Conflictul interpretărilor. Eseuri de hermeneutică</i>, Cluj, Ed. Echinox</p> <p>Ricoeur, Paul (1999), <i>De la text la acțiune. Eseuri de hermeneutică II</i>, Cluj, Echinox.</p>		

Saussure, F. de (1998), *Curs de lingvistică generală*, Iași, Polirom.

Schleiermacher, F. D. E. (2001) *Hermeneutica*, Iași, Ed. Polirom.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este compatibil cu conținutul unor cursuri de specialitate predate la facultăți de profil umanist și social: filologie, psihologie, comunicare și relații publice, publicitate, științe politice, artă, teologie, antropologie, istorie.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs - cunoașterea metodei, a conceptelor și teoriilor;	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	
	- capacitatea de a dezvolta o argumentație proprie (opinii și convingeri personale) în raport cu temele studiate.	Examen scris	66 % din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- participare activă - proiecte de cercetare, traduceri, eseuri.	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	33 % din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Examen: elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă, care să facă dovada capacității de a opera în mod adecvat cu cunoștințele acumulate la curs și la seminar.• Seminar: participarea la minim 50% din seminarii; îndeplinirea cerințelor minime obligatorii – prezentare de text, intervenții; parcurgerea bibliografiei minime obligatorii.			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....